

Norvēģijas pārtikas tirgus



Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency

2008 gada aprīlis

Dina Grūbe LIAA pārstāve Norvēģijā

Iedzīvotāji un teritorija

- 2x Iedzīvotāji: 4 737 200
- 6x Teritorija: 385 199 km²
- 9x IKP uz iedzīvotāju
- Lielākās pilsētas:

Oslo	520 000
Bergena	236 000
Trondheima	153 000
Stavangera	111 000
- Oslo – arvien pasaules dārgākā pilsēta

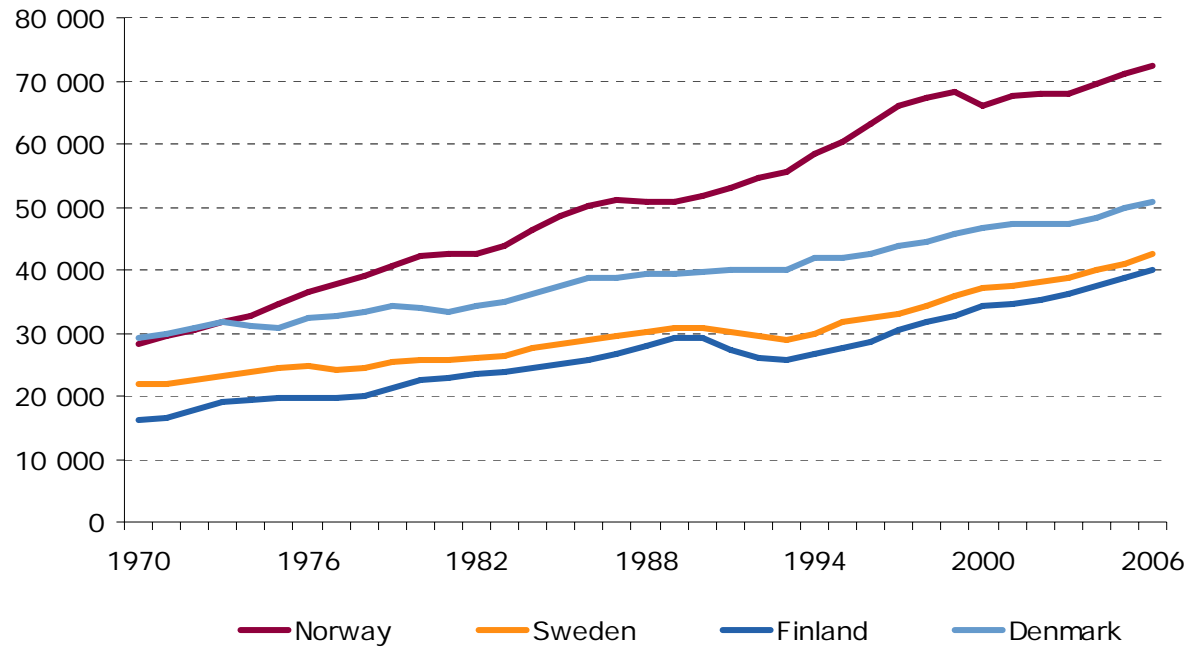


Pamatrādītāji

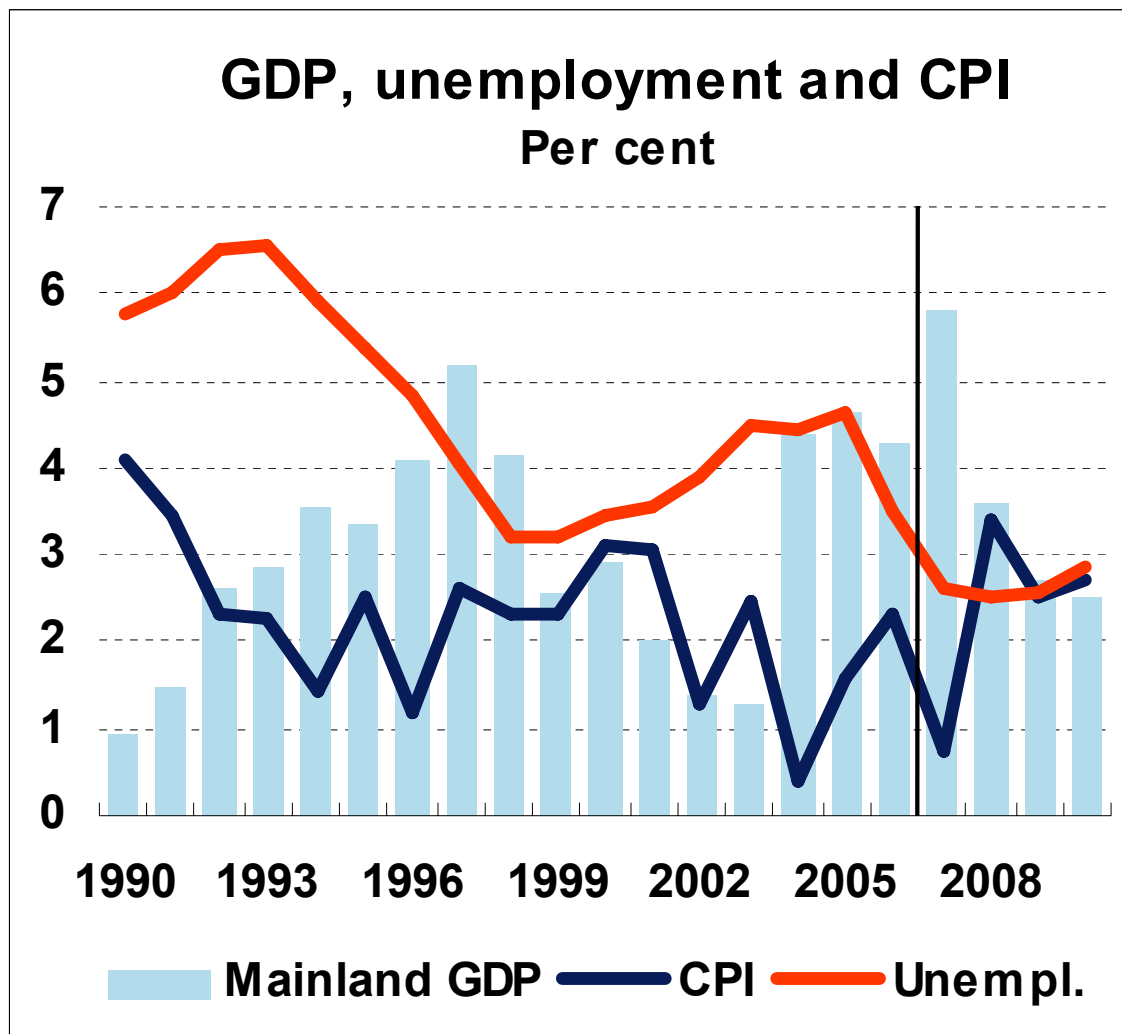
- Iedzīvotāju pieaugums 2007. gadā – 56 000
- 5.6% ir ārvalstu pilsoņi
- 2007. ārvalstu pilsoņu skaits pieauga par 28 000
- Bezdarbs 2,1%
- Patēriņa preču indekss +3,7%
- IKP uz iedzīvotāju 486 335NOK (43 300 LVL, Latvijā 4 900 LVL)
- Mājsaimniecības preču indekss + 7,3%



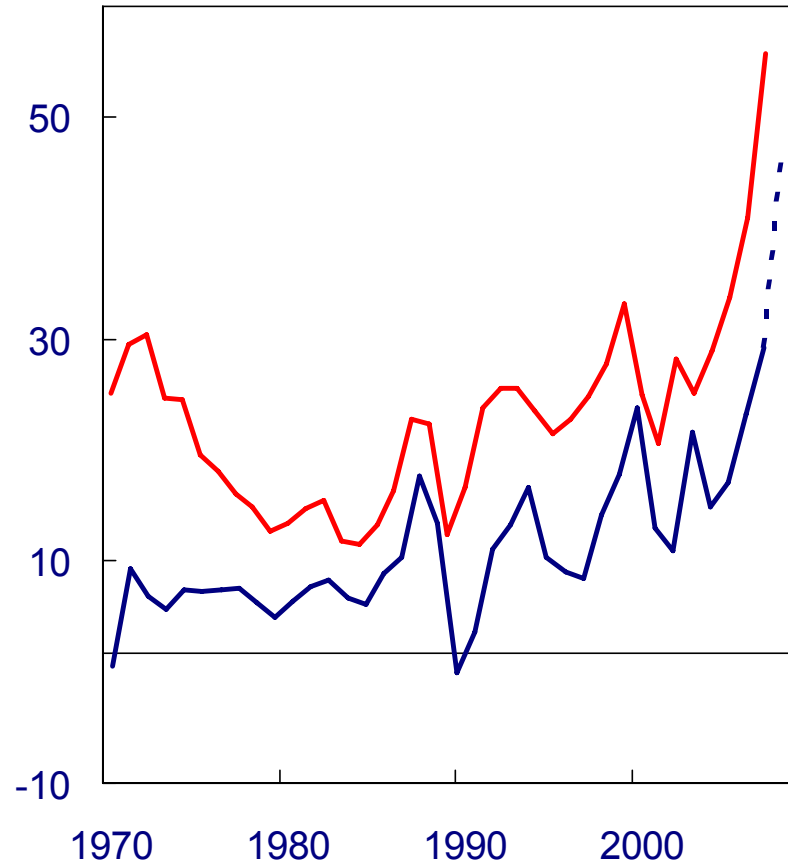
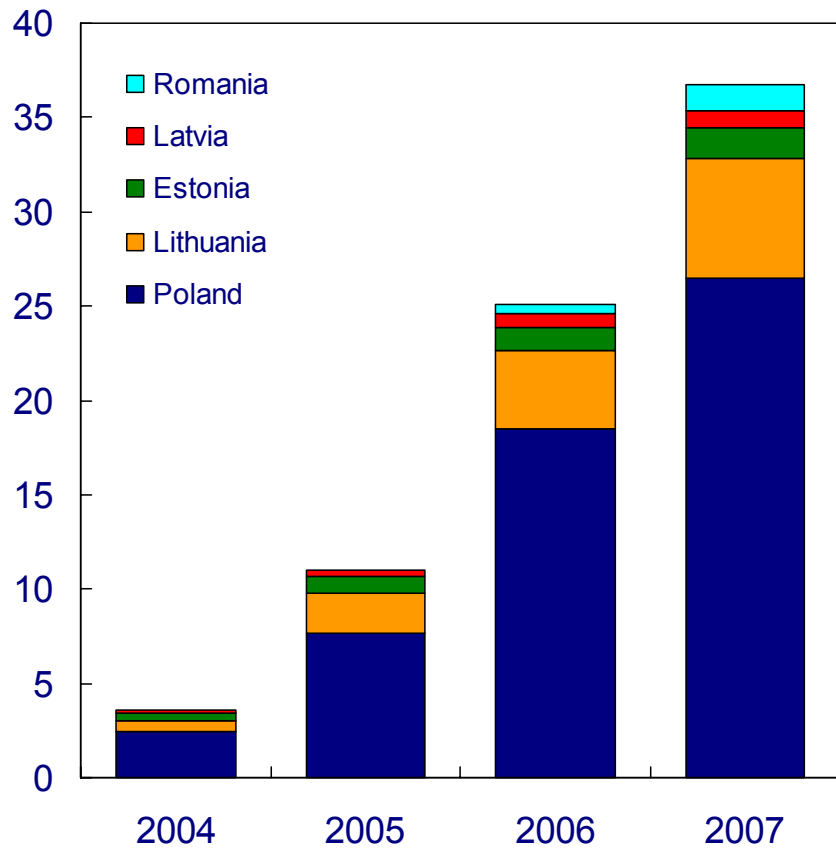
Norvēģijas IKP izaugsme uz 1 iedzīvotāju (2006 \$)



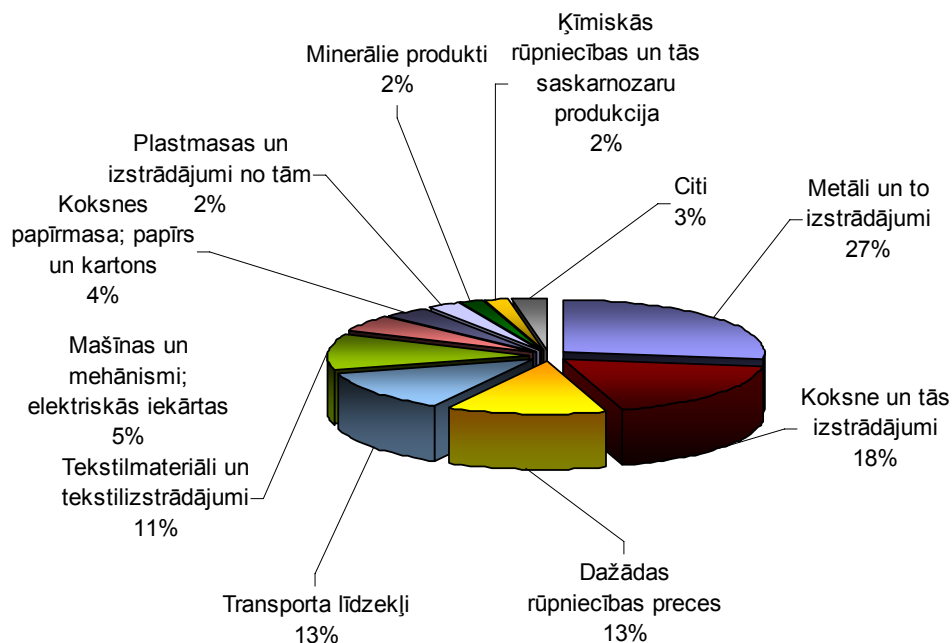
IKP, bezdarba un inflācijas rādītāji



Reģistrētais darbspēks no jaunajam ES valstīm (tūkst 2007) Iedzīvotāju pieaugums, imigrācijas līkne



Latvijas eksports uz Norvēģiju



- Latvijas eksports uz Norvēģiju 2007. gadā 101 milj LVL

Pārtikas tirgus Norvēģijā

- Pārtikas rūpniecība 2. lielākais ražošanas sektors
- Pārtikas eksports dominē pār importu
- Galvenais eksporta produkts zivis – 1/3 jēlas zivis, 2/3 tiek apstrādāts uz vietas
- Vēl eksportē – sieru (Jarlsberg), eļļas, taukus, zivju barību, šokolādi un saldumus
- Importē to, ko neaudzē paši – augļus un dārzeņus, graudus un graudu produktus, vīnu un cukuru
- Norvēģija lielā mērā pašpietiekama:
 - 50% no lauksaimniecības produktiem ražoti Norvēģijā
 - 85% no apstrādātās pārtikas no pašu norvēģu produktiem

Pārtikas tirgus tendences

- 10% no mājsaimniecības (vid.2,23 cilv.) budžeta - t.i. ap 30 800 NOK(2700LVL) tiek patērēti pārtikai
 - 5% no mājsaimniecības budžeta tek tērēti HoReCa tīklā – viesnīcas, restorāni, kafejnīcas (“cappucino culture”)
 - Samazinās pieprasījums pēc kartupeļiem, olām, taukvielām un nedaudz arī zivīm, palielinās pieprasījums pēc gaļas produktiem
 - Paredzēts palielināt ekoloģisko produktu īpatsvaru tirgū līdz 10% 2010.gadā
 - Pārtikas cenas 58% augstākas kā vidēji ES27 (Eurostat dati)
 - Latvijā 69% no ES 27
- Maizes cena 59%, Gaļas 58%, Piena 75% no ES 27 vidējām
- 2,2X Latvija = Norvēģija**

Alkohola tirgus Norvēģijā

- Alkohola vidējā cena Norvēģijā ir 129% virs ES vidējā, Latvijā 92% no ES vidējā
- Tiek regulēts caur Valsts alkohola monopolu VINMONOPOLET un tirgots specializētos veikalos
- Stiprais alkohols (virs 4,75%) Vinmonopolet veikaliem tiek iepirkts ar izsoļu starpniecību. Izsoles tiek plānotas gadu uz priekšu un tiek iezīmēti vēlamie produkti un izcelsmes valstis (piem. skandināvu un beļģu stiprais alus 2008.gadā)
- Ne viss stiprais alkohols tiek iepirkts izsoļu ceļā – tirgus izpētes nolūkos aģenti var iepirkt alkohola paraugus un izvietot Vinmonopolet veikalos vai HoReCa tīklos
- Alus zem 4,75% var tikt izplatīts caur parasto veikalu tīklu

Alkohola tirgus Norvēģijā

- Alkohola iepirkšanu Vinmonopolet veikaliem, HoReCa tīklam un arī parasto veikalu tīkliem parasti veic caur licencētiem alkohola iepirkšanas aģentiem www.vinmonopolet.no
- Vieglāk tirgū ieiet caur HoReCA tīklu, taču jāizmanto tos pašus aģentus
- Labāk sadarboties ar lieliem aģentiem, kā Bevco AS, Strag AS, Vectura AS, kas gatavi vairāk riskēt ar jauniem produktiem
- Papildus var atlasīt no saraksta tos, kas jau strādā ar austrumeiropas piegādātājiem. Piem, Westerheim AS (ar poļu alu), Helge Wiik AS (ar Latvijas Balzāmu)
- Uz tikšanos ar aģentiem noteikti jāierodas ar degustācijas paraugiem

Ko eksportēt? 2004 gada pētījums

- **HoReCa**

- Rīvēts siers
- Sagriezta un apcepta vistas gaļa priekš salātiem
- Sagriezta un marinēta vistas gaļa picām
- Sagriezti svaigi sīpoli un citi dārzeņi
- Salātu mix un līdzīgi produkti

- **Mazumtirdzniecība**

- Beķerejas pusfabrikāti
- Sulas
- Mērces un dressingi
- Pārtikas eļļa
- Saldumi, izņemot šokolādi

- Meža ogas un sēnes
- Melleņu ekstrakts
- Alus
- Nākotnē – piena un gaļas izstrādājumi

Ko eksportēt?

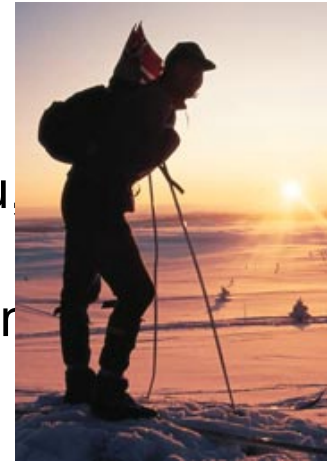
- Eksportēt produktus augošajam austrumeiropas imigrantu tirgum (2006. gadā izsniegtas 55 000 darba atļaujas no jaunajām ES valstīm, 2007. 35 000 – no Polijas un Baltijas valstīm)
- Apstrādāt norvēģu lauksaimniecības/zivju produktus un reeksportēt tos bez ievedmaksas
- Eksportēt ekoloģiskos produktus ?- ievedmaksas kā parastajiem produktiem, pārdošanas cena par 15-20% augstāka

Kā uzsākt eksportu uz Norvēģiju?

- **Kā dibināt kontaktu?**
 - Kontaktēt iepircējus pa tiešo, bet iepriekš sagatavoties:
 - Tirgus, cena, references
- Norvēģu importētājs/aģents
- Norvēģijas importētājs/vairumtirgotājs, kam ir pieredze ar **importu un kvotu iegūšanu**
- ‘Grupējumu’ vairumtirgotāji
 - Lai sasniegtu nopietnus pārdošanas apjomus, nepieciešama sadarbība ar vienu no 4 grupējumiem
- Latvijas pārtikas ražotāju aģentūra Norvēģijā/Skandināvijā

Norvēģu biznesa kultūra un vide

- Norvēģi ir lepni par savu valsti un vēsturi
- Daudz laika pavada dabā un ar ģimeni – garas Ziemassvētku Lieldienu brīvdienas
- Ir viegli komunicēt, attiecības balstās uz savstarpēju uzticēšanos
- Lēmumu pieņemšana bieži nenotiek ātri
- Atvērti jaunām iespējām, taču bieži nav gatavi mainīt esošo piegādātāju (esošās ticības faktors)
- Ļoti svarīgi: augsta kvalitāte un precīzi piegādes termiņi
- Diskusijās tieši, bez gariem ievadiem var pāriet pie biznesa sarunām
- Nekavējiet tikšanos!
- Horizontāla uzņēmumu struktūra
- Norvēģi strādā “mazāk bet efektīvāk”



Noderīgas interneta adreses



- Aģentu/pārstāvju portāls, www.agenturer.no
- Uzņēmumu meklēšana, www.gulesider.no
- Uzņēmējdarbības portāli, www.bedin.no,
- Norvēģijas eksportējošo uzņēmumu portāls, www.nortrade.com
- Izstādes Norvēģijā, www.messe.no, www.exporama.no,
www.scanexpo.no
- Vispārīga informācija par Norvēģiju, www.norway.no
- Norvēģijas valdība portāls www.odin.dep.no
- Norvēģijas statistikas pārvalde, www.ssb.no
- Uzņēmuma reģistrācija Norvēģijā, www.brreg.no
- Norvēģijas muita, www.toll.no

Noderīgas interneta adreses

- Pārtikas tirgus operatori

www.haugen-gruppen.no

www.bm-food.no

www.marexim.no

www.unil.no

- Norvēģu jūras produktu asociācija www.fhl.no
- Norvēģu gaļas produktu asociācija www.kiff.no
- Nacionālā loģistikas un transporta asociācija www.ltl.no
- Norvēģu pārtikas un dzērienu industrijas asociācija www.nbl.no

Pasākumi Norvēģijā

- **Bygdoy alle ielas svētki kopā ar Latvijas vēstniecību Norvēģijā
31.maijā**
- **Kulinariske Stavanger08 - 30. juni til 2. juli**

Uz tikšanos Norvēģijā



Dina Grube
Torggata 10
0181 Oslo, Norway

Tel. +47 22 41 86 10
Fax. +47 22 41 94 88
Mob. +47 47 288 025
E-mail: dina.grube@liaa.gov.lv



Valsts aģentūra Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
Latvian Investment and Development Agency